

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 15

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Vzestup monarchií v západní Evropě

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: centralizovaná monarchie, národní stát, „avignonské zajetí“, stoletá válka

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup:

Žák dokáže vysvětlit příčiny a okolnosti vzniku centralizované monarchie a formování národního státu v západní Evropě na příkladu Anglie a Francie, stručně popíše průběh a výsledek stoleté války. Pochopí rovněž politický význam účelově vyvolávané nenávisti k Židům v době středověku.

Metodický list/anotace

Úkolem motivační prezentace je seznámit žáka se vznikem centralizované monarchie a formováním národního státu v západní Evropě v době vrcholného středověku na příkladech Anglie a Francie.

Datum vytvoření: 4.11. 2012

VZESTUP MONARCHIÍ V ZÁPADNÍ EVROPĚ

EVROPA VE 14. – 15. stol.

několik významných událostí:

- ❖ **stoletá válka mezi Anglií a Francií**
(1337 – 1453)
- ❖ **pád Cařihradu**
(1453)
- ❖ **osvobození ruských knížectví od Tatarů**
(1480)
- ❖ **vznik španělského království (1450)**

NÁRODNÍ STÁTY V ZÁPADNÍ EVROPĚ

- posílení autority panovníka vznikem

❖ **CENTRALIZOVANÉ MONARCHIE**

❖ **NÁRODNÍHO STÁTU**

✓ jednotné zákony

✓ byrokracie

✓ placené vojsko

✓ jednotné daně

✓ koncentrace peněz (z daní, válek, půjčky, zabavování statků, pogromy proti Židům)

Úkol: Proč byly vyvolávány pogromy proti Židům?

Řešení:

POLITICKÝ VÝZNAM

- účelové vyvolávání nenávisti proti Židům
- odvádění pozornosti od skutečných vnitřních problémů

(pověry o rituálních vraždách)

ANGLIE

- **Vilém Dobyvatel** – **1066** (bitva u Hastingsu)
normanský kníže porazil Anglosasy – centr. moc
- **Jindřich II.** – **2. pol. 12. stol.**
nejvýznamnější panovník západní Evropy,
zvykové právo, získal ½ území Francie
- **Jan Bezzemek** – **poč. 13. stol.**
ztráta velké části francouzského území
1215 – „**Velká listina svobod**“ – základ
anglického parlamentarismu (moc panovníka
omezovala tzv. „*Velká rada*“ – skupina šlechticů)

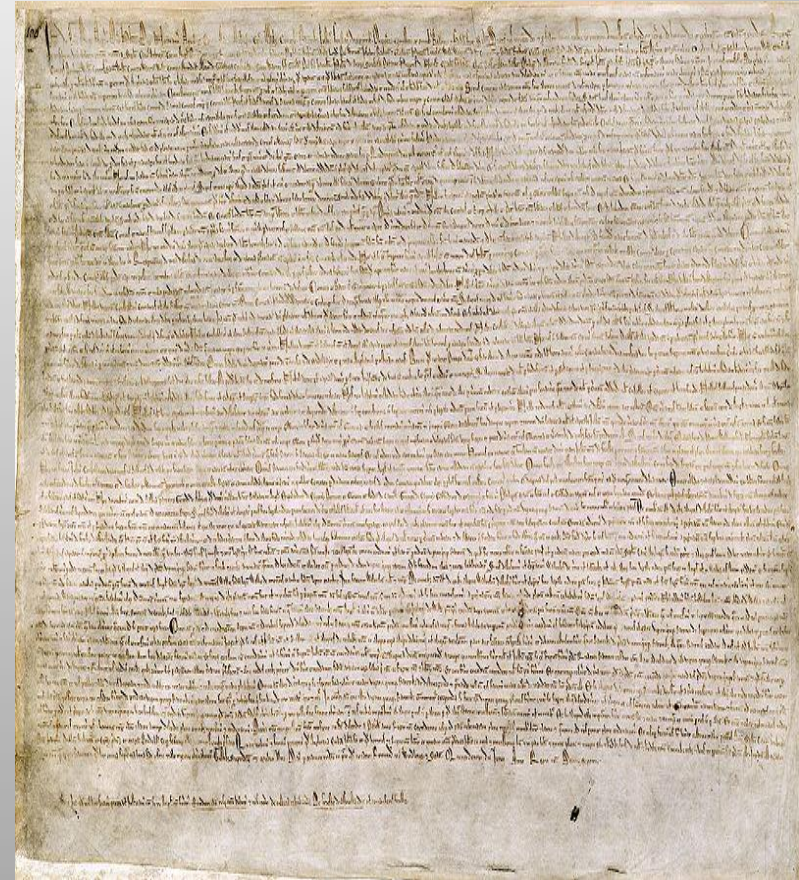
Jan Bezzemek

Obrázek č. 2

Obrázek č. 1

**Jan Bezzemek – král Anglie a Irska
(1199 – 1216)**

**Magna charta
(origiální verze z r. 1215)**

FRANCIE

KAPETOVCI – od 10. stol.

- pouze území kolem Paříže (největší město severně od Alp)
- pomoc měst, církve, nižší šlechty
- rozšíření majetku a autority krále

12. stol. – omezení vlivu Anglie

Filip IV. Sličný

- „AVIGNONSKÉ ZAJETÍ“ papežů (závislost papežů na francouzských králich)
- vznik „generálních stavů“ (vládly s králem)

Filip IV. Sličný

Obrázek č. 3

**Filip IV.
král Francie (1285 – 1314)**

Obrázek č. 4

**Papežský palác v Avignonu
Avignonské zjetí papeže (1309 – 1378)
Filip IV. chtěl z papežství vytvořit vlastní
mocenský nástroj.**

STOLETÁ VÁLKA

- **1337 – 1453**
- mezi Anglií a Francií o bohaté Flandry
- **1. etapa:** převaha angl. lučištníků proti fr. rytířům (bitva **u Kresčaku** r. 1346)
- **2. etapa:** Francie dobyla zpět ztracená území, Anglii zbylo několik přístavů (Calais, Bordeaux)
- **3. etapa:** r. **1415** angl. král **Jindřich V.** zvítězil v bitvě **u Azincourtu**, ovládl sever Francie (korunován fr. králem)

Úkol: Co však způsobilo následný neočekávaný zvrat ve válce ve prospěch Francie?

Bitva u Kresčaku 1346

Obrázek č. 5

Ilustrace z 15. stol.

Bitva u Azincourtu 1415

Obrázek č. 6

Řešení:

Díky 16leté Janě z Arku došlo ke zvratu ve válce. Dodala fr. následníku trůnu Karlovi odvahu, přesvědčila ho o svém božím poslání.

- sjednocení rolníků, měšťanů a šlechty proti Angličanům (válka nabyla národního charakteru)
- po dobytí Orleánsu **r. 1429** - Karel VII. korunován v Remeši fr. králem
- Angličanům po jejich vyhnání **r. 1453** zůstal pouze přístav Calais a Normanské ostrovy

(Jana z Arku byla r. 1431 upálena jako čarodějnice poté, co byla úkladně zajata a vydána Angličanům.)

Jana z Arku

Obrázek č. 7

Olej na plátně,
Paříž

Mapa Evropy kol. roku 1340

Obrázek č. 8

Úkol: Zopakujte si vývoj 100leté války na mapě.

Francouzi – žlutá

Angličané – šedá

Burgund'ané – tmavě šedá

viz. odkaz

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hundred_years_war.gif

trvalý výsledek 100leté války:

- ✓ národní uvědomění v Anglii a Francii
- ✓ zášť mezi Anglii a Francií až do 21. stol.

v Anglii – 30letá „*válka dvou růží*“ (*šlechta se vzájemně vyvraždila*)

r. 1485 – nástup rodu **Tudorovců (Jindřich VII.)**

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:JanAngl.jpg> >

Obrázek č. 2

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Magna_Carta.jpg >

Obrázek č. 3

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Philippe_IV_Le_Bel.jpg >

Obrázek č. 4

ROSIER, Jean-Marc. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Avignon,_Palais_des_Papes_by_JM_Rosier.jpg
>

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_crecy_froissart.jpg >

Obrázek č. 6

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schlacht_von_Azincourt.jpg >

Obrázek č. 7

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Joan_of_arc_miniature_graded.jpg >

Obrázek č. 8

NELSON, Lynn H.. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe_in_1430.PNG >